

Delavska Pravica

Glasiło krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan popre — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.— ~ Cena: za 1 mesec Din 4.—, za četrt leta Din 10.—, za pol leta Din 20.—; za inozemstvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo Delavska zbornica, Miklošičeva cesta 22, I. nad. Telefon 2265. — Štev. čekovnega računa 14.900

Občine

V letošnjem letu se bodo izvršile skoraj po vsej Sloveniji občinske volitve. Deloma se te volitve že razpisujejo po tistih občinah, koder je funkcijska doba odborom iz znanih »volitev« l. 1935. predčasno potekla zaradi razpusta. V vseh ostalih občinah pa poteče poslovna doba jeseni. Prav je zato, da tudi v tem trenutku delavstvo zavzame stališče o tem, kaj in kako si predstavlja sodelovanje in soodgovornost pri javnem delu v občinah. To je tudi delavska dolžnost v času, ko se obetajo državljske svobščine in obljublja nemoteno in svobodno javno udejstvovanje.

Občina je tista javnopravna edinica, ki je v malem podoba države v okviru in delokrogu, ki ga ona ima. Je samoupravna ustanova, koder naj občani svobodno in neodvisno odločajo o vsem, karkoli spada v kompetenco občinske uprave. — Naloge občinske uprave so pred občinah pa naj se v smotrnem delu pripravijo tudi naloge, ki jih imajo občine skupno v svoji deželi in končno tudi v vsej državi. Delo v občinski upravi je šola za javno delo vobče.

Slovenske občine imajo pa še prav posebne važne naloge. Prvenstvena je ta, da si priborijo nazaj tisto samoupravo, ki so jo že imele, pa jim je bila odvzeta. Slovenski župan naj postane zopet v občini gospodar z velikimi pravicami kot jih ima gospodar v družini. Neodvisen in svobodno naj bo župan. Za posle občinske uprave odgovoren le svobodno izvoljenemu občinskemu odboru in občanom in nikomur drugemu. Zlasti pa ne raznim vedno se menjajočim političnim strankam, ki se brigajo le za »visoko« vsedržno politiko.

Zakon tudi tako hoče. Zato pri občinskih volitvah stanke sploh po zakonu nastopati ne morejo. Nastopajo le občani po kandidatih listah, ki se imenujejo po imenu nosilca liste, ne pa po kaki stranki. Tako je tudi prav.

Pri občinskem delu gre za gospodarstvo v občini. Tisti, ki mu občani zaupajo vsled njegovih osebnih lastnosti, vsled njegove poštenosti, sposobnosti in nesebičnosti, naj vodi občinsko gospodarstvo. Tisti, ki je neuklonljiv v obrambi pravic in koristi občanov proti vsakomur, naj prejme zaupanje. Tisti, ki ima odprte oči, pogumno srce in pridne roke za gospodarski prosep skupnosti, za pomoč potrebnim in ubogim, za napredek v duhovnem in materialnem razvoju, naj stopi na čelo slovenske občine.

Delavstvo ima pri tem važno nalogo. Delavstvo je danes borbena zavedno. Ono si z ogromnimi osebnimi žrtvami vzdržuje svoje strokovne organizacije, zavedajoč se, da so to edini uspešni braniki proti brezobzirnemu navalu nasprotnikov na delavske pravice in pridobitve v zadnji dobi. Toda zgolj udejstvovanje v strokovnih organizacijah je za delavca, ki je svobodno državljan, premalo. Delavec je dolžan pomagati tudi v javnem delu, prispevati svoje moči in sposobnosti za pravo vodstvo občinske politike, ki mora biti tudi delavska, ker je danes ves slovenski narod ena sama skupina malih delavcev tega ali onega imena.

Danes niso več časi, ko je vse bilo pod nekim varuštvo ali kuratelo. Ko si moral vedno spraševati, kaj bodo neki nevidni ljudje nekega nevidnega vodstva rekli. Danes je slovenski delavec dozorel. Za svoje delo je

odgovoren Bogu in svoji delavski skupnosti. In nikomur drugemu.

Zato bo delavstvo pri občinskih volitvah nastopilo in mora nastopiti. Naj se pokaže tvorna moč, sposobnost in mladeniški polet novih ljudi, ki se niso izobraževali v preživelih političnih kovačnicah, marveč so nabirali znanje in moč v trdem delu za svoj vsakdanji kruh v svojih organizacijah. Naj oživi slovenska občina, naj se odpro na široko vrata klicarjem in graditeljem nove dobe slovenskega samoupravnega gospodarstva!

S to osnovo in po teh vidikih bodo naši delavci vsak v svojem kraju in delokrogu napravili svoj občinski delovni program, koder bodo razmere dopuščale, bodo s svojim nosil-

Jože Rozman:

V brezupje

Ves trud in delo, ki je bil položen za sanacijo pokojninskega zavarovanja naše glavne bratovske skladnice v letu 1934 in 1935, ni rodil zaželjenih uspehov. Uredba, ki je izšla 1. junija 1935, je, namesto da bi povečala denarne vire, le-te še reducirala. Izpadli so dohodki pokrajinske pokojninskega sklada, ki so znašali letno 3,6 milijona dinarjev. Glavna bratovska skladnica pa bo za to prejela iz centralnega sanacijskega fonda 1,1 milij. dinarjev. To se pravi, poleg milijonskih primanjkljajev, s katerimi se zavarovanje bori, so znižani stari dohodki letno za 2 in pol milijona dinarjev. To pomeni za naše pokojninsko zavarovanje rudarjev in kovinarjev popoln polom.

Tako se sanacijsko vprašanje ne bi smelo voditi. Vsekakor bi bilo boljše, da bi ostalo pri starem. Dobiček od te sanacije in nove uredbe imajo namreč samo delodajalci, ker jim ni več treba plačevati trošarine 5 Din od tone prodanega premoga.

Rudarsko in kovinarsko delavstvo stoji slej ko prej na stališču, da je treba v celoti uzakoniti projekt zakona o ustanovitvi sklada za sanacijo pokojninskih blagajn bratovskih skladnic (glej »Delavska Pravica« št. 30., od 22. avgusta t. l., ki je ta projekt v celoti objavila). Rudarsko in kovinarsko delavstvo je dosedaj samo nosilo bremena sanacije. Saj so se v letih 1925 do 1935 izvršile v zavarovanju velike spremembe, in to vse v breme aktivnih zavarovancev in upokojencev. Ti ukrepi so bili sledeči:

Odpravila se je starostna renta in se pokojnine priznavajo samo na podlagi zdravniško dokazane nesposobnosti za delo.

V letu 1927. se je povišal prispevek od 5 na 7% zavarovanega kategorijskega zasluzka, rente so bile reducirane (80% kategorijskega zasluzka za 40letno članstvo, prej za 30letno članstvo).

V letu 1931. se je povišal in obenem diferenciral prispevek po krajevnih skladnicah od 8 na 12% kategorijskega zasluzka.

V letu 1935. se je povišal prispevek na 14%, ponovno reducirane rente, najvišja pokojnina od 75% kategorijskega zasluzka po 35letnem članstvu. Redukcija zavarovanih kategorijskih zasluzkov in uvedba 10letne karenčne dobe namesto prejšnje 5letne.

Poleg vsega tega pa je stalno rastele prispevek za zavarovanje. Tako je znašal skupen prispevek za enega aktivnega člana (delojemalca in delodajalca) za bolezensko, nezgodno in

cem ta svoj program skušali uveljaviti. Povsod drugod bodo sodelovali s tistimi, ki jim jamčijo, da se bodo delavske težnje in zahteve upoštevale in izvršile. Sodelovanje je možno z vsakim poštenim, moralno neoporečnim sobčanom, ki s svojim delom jamči za iskreno sodelovanje. Firme se menjavajo. Ljudje pa ostanejo. Zato delavstvo pri svojih odločitvah ne bo prav nič vezano na nikake firme, temveč na svojo vest, na čut odgovornosti napram sebi, svojim sotrpinom in bodočemu rodu. Prav posebno pa bo vse delo izvršeno v skladu in soglasju z vsemi tistimi delavci, ki so medsebojno organizacijsko povezani v trdi življenjski borbi za svoj obstoj in svoj kruh.

pokojninsko zavarovanje v letu 1924. 29,98 Din v letu 1934. pa je že znašal 1245,52 Din in s tem dosegel najvišjo dopustno mejo.

Zato je še toliko bolj nerazumljivo, kako so odločilni faktorji mogli dopustiti, da se je sanacijsko vprašanje tega zavarovanja tako na čuden način rešilo. Vsi smo namreč živeli v veri, da se prej ne bo uknil pokrajinsko pokojninski fond, preden ne bodo zasigurana dovoljna sredstva iz virov, ki so bila v navedenem projektu predlagana. Če na drugi strani gledamo posebno v rudarskih revirjih to veliko brezposelnost, se nam nehotе vsiljuje misel, da je tu nekdo, ki ima interes na tem, da se nas izenači z onimi, primitivnimi in bornimi razmerami, ki vladajo v rudnikih na jugu naše države. Pri tem se prav nič ni jemalo v obzir dejstvo, da so naši rudarji in kovinarji dali vse, da bi tako rešili zavarovanje. Šele potem, ko sami niso imeli več kaj dati, so zahtevali od države, da jim pristopi na pomoč. Država sama kot taka pa bi bila tudi dolžna to storiti, saj je z razvrednotenjem denarja, katerega so naše zakladnice imele precej, imela tudi dobiček.

Pri vsem tem pa je najbolj žalostno to, da so pri tej sanaciji sodelovali tudi Slovenci. Le-ti bi vendar morali vedeti, da se na tak način tako težka vprašanja ne rešujejo.

Vidi se pa iz tega, da se socialnopolitični gospodarski problemi pri nas ne rešujejo po njih važnosti in potrebi za delovni narod, marveč so tu bolj odločilni interesi onih.

Kongres delavskih zbornic, ki se bo vršil konec meseca v Beogradu, bo moral javno pri tej stvari močno podčrtati zahtevo po takojšnji in temeljiti sanaciji pokojninskega zavarovanja naših rudarjev in kovinarjev.

Krekova knjižnica

Dobra knjiga je naš najboljši prijatelj. Je najbolj potrepljiv in veren tovariš. Ne zapusti nas v dneh skrbi ali nesreče. Zabava nas in uči vse življenje. In kar je glavno: Nihče ne more vzeti človeku neprecenljivih zakladov, ki so jih njegovi duši prinesle lepe knjige.

Če ste o tem prepričani, zakaj odlašate? Naročite se na Krekovo knjižnico, ki vam za neverjetno nizko ceno današnji čas nudi vsako leto po tri lepe, izbrane knjige: broširane 48 Din, vezane 78 Din.

Volitve delavsko-nameščenskih obratnih zaupnikov:

Delavci in nameščenci uveljavljajo svoje zakonite pravice

Kranj

Priprave za volitve obratnih zaupnikov so pri nas v polnem teku. Tovarna Semperit je volila 12. jan. Volilni odbor, sestavljen iz samih marksistov, se je spet proslavil s tem, da je razveljavil nasprotno listo NSZ prav tako kakor lansko leto našo v Jugobruni. Tako postopanje čisto razumemo, ko vemo, da je Semperit edina njihova trdnjava v Kranju.

INTEX

V soboto, dne 18. januarja, bodo volitve v Intexu. Predlagane bodo najbrž štiri liste, poleg treh še četrta, rumena (podjetniška). Lansko leto je podjetnik izpeljal volitve na protizakonit način, dočim bo letos prišlo po zaslugi del. organizacij in oblasti do besede delavstvo, ki bo samo odločevalo, kakšne zastopnike hoče imeti. Spričo žalostnih razmer v tovarni bo delavstvo prisiljeno v trdo borbo, da izboljša svoj položaj, zato mora izvoliti za zaupnike poštene in zavedne delavce, ki bodo sposobni za težke in važne naloge, ki jih čakajo. Žalostne skušnje, ki jih je delavstvo prestalo v preteklih letih, so pokazale, kje mora iskati rešitve. Za delavstvo je doslej edino Jugoslovanska strokovna zveza pokazala, da se nesebično in požrtvovalno bori za njegove interese. To je spoznalo tudi delavstvo samo, saj je danes v pretežni večini organizirano v JSZ. V soboto zato izbira ne bo težka, ampak bodo vsi, ki žele rešitve svojega težkega položaja, glasovali za listo JSZ.

JUGOBRUNA

Tovarni Jugobruna in Jugočeska bosta volili v soboto, 25. januarja. Tudi tu je delavstvo težko preizkušano. V Jugobruni so rdeči lansko leto rešili svoje zaupniške stolčke s tem, da so v zadnjem trenutku razveljavili listo JSZ. Koliko so bili na ta način »izvoljeni« zaupniki vredni, je pokazalo delovanje v preteklem letu, saj je znano, kako se v Jugobruni spoštuje del. zakonodaja, kjer delajo po 10—12 ur ali še delj. Mnoge krivice in šikaniranja delavstva bi se dala z dobrimi zaupniki odpraviti, tako je pa danes delavstvo v tej tovarni še v slabšem položaju kot pred letom dni. Delavstvo samo mora temu napraviti konec s tem, da svojih glasov ne zaupa nevrednim ljudem, ampak glasuje za tiste, ki smatra za vredne njihovega zaupanja. Kljub težkemu položaju v tovarni in preganjanju naših ljudi bo postavila JSZ svojo listo, na kateri bo zbrala same poštene in zavedne delavce, ki svojih zaupniških mest ne bodo zlorabljali v svojo osebno korist, ampak jim bo korist vsega delavstva najvišji zakon. Delavstvo naj zaradi tega ne naseda zapeljivim in lepim besedam ljudi, ki so s svojim delom oz. nedelom dokazali, da poznajo delavce samo takrat, kadar potrebujejo njihove glasove. Prav tako se delavci ne bodo ustrašili groženj in napadov od teh ljudi, s katerimi bodo kakor vedno tudi sedaj skušali rešiti svoj položaj. Glasovali bomo vsi za listo Jugoslovanske strokovne zveze s tem, da bomo ohranili belo glasovnico nepretrgano.

JUGOČESKA

Delavstvo v Jugočeski je že lansko leto v veliki meri izreklo svoje zaupanje JSZ, zato tudi letos ne sme zaostajati, ampak mora napeti vse sile, da s pomočjo dobrih zaupnikov sebi kuje boljše čase. Že lani so zastopniki JSZ na pobudo naših zaupnikov napravili več intervencij v korist delavstva; delavstvo pa je imelo priliko večkrat opazovati tudi ravnanje zastopnikov rdečih, ki so se na ta način postavili v zelo čudno luč. Vsi delavci, ki žele svoj položaj zboljšati in delovne pogoje v podjetju pravično urediti, bodo glasovali z nepretrganimi belimi glasovnicami za Jugoslovansko strokovno zvezo.

Dobro vemo, da bodo rdeči skušali reševati svoje položaje z vsemi mogočimi sredstvi. Toda delavstvo se je že toliko izobrazilo in spoznalo njihovo delovanje, da ne bo več nasedalo lepim besedam ali obrekovanjem in lažem ter se ne bo ustrašilo groženj in pritiska, ampak bo po svojem treznem premisleku in delavski zavednosti glasovalo v vseh podjetjih za ljudi, ki so vredni njegovega zaupanja.

Jesenice

Delavstvo pri KID na Jesenicah bo v soboto, dne 25. januarja, volilo svoje obratne zaupnike, ki naj bodo viden izraz delavskega hotenja in moči delavskega strokovnega pokreta.

Če smo si v svesti, da si je delavstvo s svojim vplivom na našo socialno zakonodajo priborilo zakon o obratnih zaupnikih, bi bilo zelo netaktno, če bi se te pridobitve ne posluževalo. Zadnji časi pa sploh kažejo, da mora delavstvo na plan, če hoče vzdržati v tej borbi neokrnjenost svojih eksistenčnih dobrin. Delav-

Za vsa navodila in informacije glede volitev DELAVSKO-NAMEŠČENSKIH OBRATNIH ZAUPNIKOV se obrnite na našo strokovno centralo:

JUGOSLOVANSKO STROKOVNO ZVEZO,
palača Delavske zbornice v Ljubljani.

ski zaupniki so tisti, ki imajo veliko in težko nalogo, da ščitijo, kar nam zakoni nudijo in kar so priborile strokovne organizacije.

Krščanski socialisti lahko poudarjamo, da so naši zaupniki vedno in povsod vršili svojo dolžnost, zavedajoč se, da tega ne delajo zgolj iz čisto materialnega vidika, ampak iz velikega nauka, ki pravi: »Ljubi svojega bližnjega«.

Zato delavec, ki misli in čuti, da krščanstvo more prekasviti z modrimi reformami današnji goljufivi svet, ne more voliti drugam, kot tja, kjer so stremljenja za temi cilji, izključujoč vse mahinacije kapitalističnih intrig, ki se hočejo vnesti med delovno ljudstvo v lepih in blestečih besedah.

Naša lista ima št. II in belo glasovnico. Belo glasovnico daš pri glasovanju v ovojnico in jo zalepiš ter spustiš v glasovalno skrinjico. Ostale glasovnice pa vržeš v zato pripravljene zaboje. Listke ostalih list ne meči po tleh in zunaj volilnega lokala. To prepustimo ljudem, ki mislijo, da se na take vrste agitacije omahljiveci in nevedneži love. Torej, dostojnost in treznost! Volilo se bo v tovarniški kazini od 5. ure zjutraj do 11. ure zvečer. Treznost in poštenje naj zmaga!

Duplica

Zavedno delavstvo si v januarju vsakega leta postavlja svoje zakonite zastopnike — obratne zaupnike. Samo eno leto dela obratnih zaupnikov imamo za seboj. Da so res potrebni in delavstvu koristni, to smo pač imeli priliko opazovati.

Da pa so obratni zaupniki res delavski, da ščitijo res delavske, to je naše koristi, pa morajo biti res delavsko zavedni, pravični, poštini, ter morajo imeti pravo delavsko ljubezen do bližnjega sotrpina, posebno važno pa je, da so tudi nesebični. Izbirati si take zaupnike bomo pri nas imeli priliko letos, dne 18. januarja, od 12 do 2 popoldne.

Tovariši! Na vas samih je ležeče, vi sami boste ta dan odločali, kdo bo zopet eno leto zastopal vaše težnje in zahteve pri podjetju. Ni vseeno, kdo bodo ti zaupniki. Dobro, zlasti

pa s svojo glavo premisli, kateri zaupniki bodo boljši? Ali na beli listi, ali na rdeči? Premisli tudi, kateri so v preteklem letu najboljše in uspešno zagovarjali vaše koristi.

Važno pa je in dobro pomni:

Voliti se samo 18. januarja od 12 do 2 pop. Dobiš kuverto z belo in rdečo glasovnico. Za katero listo voliš, deni glasovnico v kuverto, zapečati jo in oddaj. Naša glasovnica je bele barve. To boš napravil v zaprtem prostoru, kjer te nihče ne bo videl. Torej volitve so strogo tajne. Če kdo grozi, ne ustraši se, če si komu drugače obljubil spomni se, da so volitve tajne. Odloči se čisto po svoji preudarnosti, premisli pa, da odločaš za eno leto.

Na naši listi so upoštevani vsi delavci in oddelki Akord, urno delo in ženske delavke, to je popolnoma pravilno, ker vsi smo delavci-trpini in vsi imamo svoje zahteve.

Zato deni v kuverto samo belo glasovnico, jo zapečati in oddaj volilni komisiji, rdečo glasovnico pa spravi!

Maribor

Volitve obratnih zaupnikov se pri nas bližajo svojem koncu. Povsod, kjer je bila postavljena lista Jugoslovanske strokovne zveze, je bil uspeh. V mestni plinarni je dobila naša lista enega zaupnika, socialisti 2. v električnem podjetju naša lista 3 zaupnike, socialisti 1. V tekstilni tovarni Doctor in drug so socialisti protipravno našo listo razveljavili, češ da so bili nekateri kandidati nedoletni, razveljavili so listo tudi Narodni strokovni zvezi pod isto pretežo, sami pa so imeli kar dva taka nedoletna kandidata, pa so listo obdržali. Na naši listi, kakor smo dognali, ni bilo nobenega nedoletnika in so si to socialisti le izmislili, da s svojo znano diktaturo nad vsako delavsko svobodo in zakonito pravico, ki ni rdeče barve in ki ne trobi v njihov marksistični rog, zadušijo. Jugoslovanska strokovna zveza v Mariboru se je proti takemu nasilju in tako nezakonitemu načinu razveljavljene kandidatne liste pritožila na Inspekcijo dela.

Razveljavljene so volitve v tekstilni tovarni Erlich v Mariboru. Razveljavil jih je tovariš Rozman Peter, tajnik JSZ, ki je kot predstavnik liste JSZ na tem volišču radi kršitve reda in nezakonitosti zahteval takojšnjo prekinitev volitev. Socialisti niso vajeni dostojne borbe z drugimi delavskimi organizacijami. Večkrat se je že dognalo, da jih drži skupaj sam »švindeln« in goljufija. Ker niso pomagala obrekovanja in sramotjenja krščanske delavske liste, so skušali prepričati njene uspehe na drug, sicer nepošten in nasilen način. Najprej je bil njihov trik v tem, da ne bodo priznali liste JSZ in ne izdali belih glasovnic, češ da JSZ postavitev svoje liste ni prijavila ekspozituri Delavske zbornice v Mariboru. Ko jim je predstavnik liste JSZ povedal, da ima vse pripraviti volilni odbor, je prišlo drugo na vrsto. Predsednik volilnega odbora je prišel na volišče skoraj dve uri pozneje, kakor je bil določen čas začetka volitev na nabitem razglasu. Ko pa je volilni sestanek otvoril, je dejal tako: »Otvorjam volilni sestanek socialdemokratske stranke in dam besedo sodruhu g. Karnerju.« (Ta je bil navzoč kot zastopnik Delavske zbornice.) Sodrug Karner je potem prevzel besedo in sprejel posamezne kandidatne liste, čeprav ta posel njemu kot zastopniku DZ ni bil kompetenten. Predstavnik liste JZS tov. Rozman je najprej ugovarjal zavlačevanju, potem pa ostro z medklicem protestiral: »Kaj pravite, gospod predsednik? Kakšne socialdemokratske volitve so to? Popravite otvoritev volilnega sestanka!

Pazite, sicer onemogočim voliti tudi socialdemokratom!»

Ko pa so začeli deliti glasovnice, so jih (zastopnik Delavske zbornice je vse to gledal) dajali volilcem kar tako, ne da bi se ugotavljalo v volilnem imeniku ime volilca. V volilni celici je nastal velik naval. Po šest jih je šlo kar skupaj volit. V volilni celici sami pa sta pri vratih stala dva nepoklicana delavca, morda tudi v interesu socialdemokracije, katera je pri tej priliki na tako poseben in ogaben način pogazila delavčovo volilno tajnost, svobodo in zakonitost. Nered in nepravilnost sta se vršila na vseh točkah, bil je pravcati babilon. Ko je najhujši naval volilcev odnehal, je predstavnik liste JSZ volilnemu odboru in zastopniku DZ odločno izjavil, da se bo za tak oduren in protizakonit volilni postopek pritožil na merodajno oblast, ter je zahteval, da se te volitve sploh prekinejo, ker se ne vrše v smislu zakonitih predpisov. Energičnemu nastopu predstavnika liste JSZ sta se končno vdala tudi predsednik volilnega odbora in zastopnik DZ. Tov. Rozman je zahteval, da se vse izglasovane glasovnice je uničijo. Tudi temu se je ugodilo. Predsednik volilnega odbora je v spremstvu zastopnika DZ in predstavnika JSZ moral nesti skrinjico v kotlovnico tovarne, jo pred pečjo odkleniti in vse kuverte vreči v ogenj. Pa niti plamen, ki jih je takoj objel, ni bil nič pravdeč, kar znači, da nasilje in goljufija socialdemokratov tudi ne bo več pripomogla do izgubljenosti moči. Druge volitve obratnih zaupnikov bodo v soboto, dne 18. t. m.

Tržič

Volitve obratnih zaupnikov so pred durmi. Strijo se že razne govornice, s katerimi se hoče naše člane in somišljenike zavajati. Na eno stvar je naša dolžnost, da posebej opozorimo.

Govori se: JSZ bo šla s socialisti v skupno politiko. Kdo in zakaj se to raznaša, nam je jasno. Ker bomo šli v »skupno politiko«, bi prvi radi videli, da bi že pri volitvah obratnih zaupnikov šli z njimi — seveda, mi bi samo nje volili — drugi pa bi radi JSZ s tem oblatili in odvrnili od nje pošteno krščansko delavstvo.

Ponovno smo že obravnavali in poudarjali skupnost, pisalo se je že veliko o tem, treba pa je, da ponovno poudarimo, kaj mislimo mi, krščanski delavci v tovarnah, o skupnosti. Skupnost zahtevamo, smo pripravljene in vedno tudi sodelujemo, vendar samo za vsak primer, za vsak obrat, za vsako delo posebej, če vidimo, da je to potrebno in prinese koristi delavstvu. To se pravi — skupnost v boju za pravice, za izboljšanje položaja, za uveljavljanje pogodb itd., v stvareh, ki se materialno tičejo delavca. Sodelujemo in hočemo sodelovati samo z odkritimi zastopniki drugih organizacij brezobvezno, da bi se radi tega pustili od demagoško vzgojenih ljudi komandirati, njim na ljubo podpirati njihova načela in pomagati s tem njihovim načrtom itd. Ako vidimo v tem škodo delavstva, če vidimo, da se s tem položaj delavstva ne bo izboljšal, gremo preko skupnosti, pa če se nam to še tako očita. Mi svoje organizacije JSZ ne brskiramo nikjer in je tudi napram drugim organizacijam ne bomo. Povsod sodelujemo v imenu svoje organizacije za izboljšanje položaja delavcev.

Poudarjamo, da strogo pazimo, je tudi potreba in naša dolžnost to, da se nas v nobenem primeru ne izigra. Če se to zgodi, je treba to venomer imeti pred očmi in tudi javnost na to opozoriti. Če gremo torej skupaj z drugimi organizacijami v posameznih slučajih, primerih in pogojih, s tem še ni rečeno, da gremo skupaj tudi organizatorično — načelno, ker to je in vedno bo nemogoče. Mi krščanski delavci — krščanski socialisti, inamo še druge naloge, druga pota in načela kot drugi, dasiravno se tudi imenujejo »samo socialisti«. Mi se razlikujemo od marksistov, nacionalistov, komunistov itd. Mi vemo, da je ozdravitev sedanjega družabnega reda — torej povzdigniti oziroma dati delavcu, kmetu, obrtniku to, kar mu po človeških in božjih postavah pripada za človeka vredno življenje. Mi smo prepričani, da je mogoča rešitev le na podlagi papeževih okrožnic Rerum novarum in Quadragesimo anno. Zato ne z marksisti, ne z nacionalisti, ne s komunisti načelno ne moremo in nikdar ne bomo prišli skupaj.

Zgoraj navedene govornice, da gremo s socialisti skupaj, so izmišljene, neresnične in imajo namen premotiti delavstvo pri volitvah obratnih zaupnikov. Naša skupina bo postavila v vseh podjetjih, kjer ima članstvo, svoje kandidatne liste.

— Delavstvo, presodi delo JSZ pri nas v Tržiču, presodi delo ljudi — zaupnikov, ki bodo na teh listah. Prepričani smo, da se bodo, vsaj kateri trezno mislijo, katerim je do prave rešitve in izboljšanja delav. položaja in ki so pravi katoličani, odločili za liste JSZ v vseh obratih. Ne nasedajte govornic, ki se bodo mogoče še širile, saj ob vsaki taki priliki smo slišali kaj novega — neresničnega. Pokažimo, komu zaupamo!

Količevo

Količevo. Kakor povsod v tovarnah, tako so se tudi pri nas letos prvič vršile volitve obratnih zaupnikov. Vodstvo organizacije je radi tega sklicalo 20. decembra delavstvo na skupen razgovor. Na tem razgovoru je predsednik organizacije apeliral na delavstvo, naj bi se sestavila enotna lista obratnih zaupnikov za leto 1936. Delavstvo je vzelo predsednikove besede na znanje in sestavilo skupno listo. Dne 6. januarja ob 11 dopoldne se je vršil članski sestanek. Člani so se sestanka udeležili v zadovoljivem številu. Na tem sestanku bi se morale vršiti volitve obratnih zaupnikov, ker pa je bila vložena ena sama lista, so volitve s tem odpadle. Tov. predsednik je kandidatno listo ponovno prečital in ta je bila soglasno sprejeta. Tako so za leto 1936. izvoljeni sledeči obratni zaupniki: Bukovec Franc, Avbelj Franc, Avsee Jožef, Pire Jožef, Jerman Mihaela, Pečnikar Angela; namestniki: Klopčič Karol, Kržan Alojzij, Rems Valentin, Korošec Jernej, Bere Antonija, Kaplja Marija. Nato je tov. Satler iz Vevč z iskrenimi besedami razlagal kako velikega pomena je

Naša naloga je, da izgradimo ne samo po številu članstva močne delavske strokovne organizacije, marveč tudi po borbenosti, vztrajnosti in zavednosti, ker le iz teh bodo izšli potem tudi dobri delavski obratni zaupniki, ki bodo v polni meri vršili svojo, sicer izredno in odgovornostno polno poslanstvo.

Uvodnik »Del. Pravice« od 19. 12. 1935.

za delavstvo, če so obratni zaupniki poštene in vztrajni. Izvoljeni zaupniki so imeli 8. januarja prvo sejo, kateri je prisostvoval tudi g. ravnatelj Bonač Stane. Na tej seji so zaupniki izvolili starešino in tajnika; tov. Bukovec za starešino, tov. Jerman Mihaela pa za tajnico. Koliško delavstvo je s tem pokazalo zrelo delavsko zavest za svoje pravice.

Goričane

Goričane. V soboto, dne 18. januarja, se bodo vršile volitve obratnih zaupnikov za naš obrat. Volitve se bodo vršile od 6. do 8. ure zjutraj ter od 12. do pol 3. ure popoldne v običajnih prostorih. Skupina JSZ in podružnica SDSZ sta postavili skupno kandidatno listo, katere glasovnica je bela. Delavci, glasujemo vsi do zadnjega za skupno listo, kajti če bo delavstvo skupno nastopalo, lahko pričakuje boljše bodočnost. Dne 18. januarja gremo vsi na volišče in oddamo belo glasovnico celo, plavo pa raztrgamo. — Strokovna skupina papirniškega delavstva Medvode.

Tekstilno delavstvo

Otiški vrh. Vse člane in članice vabimo, da se zanesljivo udeležijo ustanovnega občnega zbora naše strokovne skupine tekstilnega delavstva, ki se bo vršil v nedeljo, 19. januarja ob 2. uri popoldne, v prostorih gostilne Jamnik v Otiškem vrhu. Na občni zbor pride tudi zastopnik JSZ. — Vsi na zbor! S tem bomo tudi javno dokazali, da smo edini in slojni.

Iz Škofje Loke. V nedeljo, dne 19. januarja, se bo vršil v Društvenem domu ob pol 3. popoldne redni občni zbor naše skupine. Dolžnost članstva je, da se istega polnoštevilno udeleži. Na občnem zboru se bodo dobile tudi legitimacije, ter naj gleda vsak član, da ima poravnano članarino. Torej vsi in točno!

V vsakem javnem lokalu, v katerega zahajate, zahtevajte, da imajo naročeno našo »DELAVSKO PRAVICO«!

Jarše. Ustanovni občni zbor Strokovne skupine tekstilnega delavstva v Jaršah, ki se je vršil v nedeljo 15. dec., je ob ogromni udeležbi delavstva tovarne platnenih izdelkov pokazal, da se delavstvo docela zaveda važnosti in pomena strokovne organizacije. Člani pripravljalnega odbora so podali izčrpna poročila o pripravah za ustanovitev skupine, kakor tudi o dosedanem delu organizacije. Skupina šteje okrog 300 članov oziroma članic, kar znači, da je delavstvo te tovarne skoraj 100 odstotno organizirano. Zastopnik centrale je poročal o uspehih, ki jih je delavstvo pridobilo zlasti s sklenjeno kolektivno pogodbo in je podal tudi sliko o splošnem položaju delavstva. Po podanih poročilih je bil soglasno izvoljen sledeči odbor skupine: Škofič Ciril za predsednika, Kos Leopold za podpredsednika, Zor Angela za tajnico, Mahnič Pepca za blagajničarko, Jerman Rudolf za gospodarja, Kovič Pepca, Podbešek Pepca in Kladnik Janez za člane odbora. Izvoljeni so bili tudi organizacijski zaupniki za posamezne kraje in sicer za Jarše, Rodica: Osolnik Anica in Podbešek Pepca. Za Mengeš, Topole in Moste: Friškovec Antonija, Pauli Ana, Herle Albina, Sitar Jožefa. Za Loko-Trzin: Repenšek Franca, Per Marija. Za Domžale-Študa: Rihtar Pavla. Za Količevo-Vir: Hafner Jakob, za Radomlje, Hudč in Rova: Anžič Minka, Pire Katarina, za Homc-Preserje: Šarč Berta. Za Dob in Čemšenik: Pauli Stefka. Za Ihan Mežnar Lojzka.

Občni zbor je dalje sprejel kandidate za bodoče volitve obratnih zaupnikov in je bila soglasno sprejeta sledeča lista: Jerman Rudolf, Škofič Ciril, Bleje Marija, Gregore Pavla, Kos Leopold in Stempelj Vida.

Delavstvo je vseskozi pokazalo popolno soglasnost, kar nam daje najboljšo jamstvo za uspešno delo novo ustanovljene skupine, ki naj bo v službi tako posameznika, kakor celokupnega delavstva te tovarne. Ta skupina bo sama sebi v ponos in vsemu drugemu delavstvu za zgled. Z geslom: »eden za vse in vsi za enega«, je zaključil predsednik lepo uspeli občni zbor.

Meriborska ekoparitura

V Jugometri je bil odpuščen livar tovariš Krizanič Alojz. Podjetnik ga ni prijavil bolniški blagajni; ko je ta zbolel, pa ni imel pravice do zdravniške pomoči. Ko je od podjetnika zahteval odškodnino, ga je še povrh odpustil. Osebni intervenciji tajnika JSZ tov. Rozmana Petra pa je uspelo, da sedaj dobi prizadeti delavec izplačanih 905.— Din odškodnine in z dnem 13. t. m. je zopet sprejet v delo pod prejšnjimi pogoji.

V tekstilni tovarni Rozner in drug je bila odpuščena tkalka tov. Zadravec Ottilija. Vzrok je bil samo ta, da radi boleznin en dan ni mogla na delo. Po intervenciji predsednika JSZ tov. Koresa Martina je bila sprejeta nazaj ter dela naprej.

Slatina Radenci. Volitve po skrajšanem postopku se bodo vršile v nedeljo 29. jan. ob 10. dopoldne. Vsi delavci in delavke naj volilni sestanek, ko se bo odločalo, kateri naj bodo naši dobri in v delavski borbi dosledni obratni zaupniki. Sloga jači, nesloga tlači!

Kovinarji

Jesenice. Pretekli teden je pri KID žrtev zahtevala mladega delavca Emerika Iskro. Zadnje čase se sploh vedno množijo pri KID nesreče in delavstvo bo spriču teh dejstev moralo nastopati drugačno pot, ako vodstvo pri KID ne bo hotelo poznati zaščitnih zakonov. Najbolj nizkotno pa je, metati krivdo na tistega, ki je že sam zapečatil s svojo smrtjo nepremišljeno izvedbo tovarniških naprav, ki se pri njih vse mogoče upošteva, samo delavčeva varnost ne. Ako bi leste, ki je stalno nameščena, imela varovala, bi mladi Iskra še danes živel, zato pa vsa odgovornost pada na tistega, ki je napravu zaščitnih sredstev opustil, to je glavno, a ne to, kaj kdo dela na nezavarovani lestvi. Pa to ni edinstven slučaj, in ako ima KID potrebo, da nastavlja po obratih vse polno strokovnjakov in priganjačev, naj nastavi še kako specializirano moč, ki bo skrbela, da bodo varnostne in zaščitne naprave v redu, kar bo tudi v korist podjetja. Svoje čase je inspektor dela pregledal in konstatiral pomanjkljivosti teh naprav, zaupniki so izrazili svoje želje, a to je ostalo vse na papirju, zato bo treba, da delavstvo po svojih zastopnikih enižno zahteva dejanj, ne pa samo popisanih papirjev.

Kamnik. V nedeljo, dne 5. januarja, se je vršil dobro obiskan sestanek naše strokovne skupine. Sestanek je vodil tov. predsednik Ivan Stare. Prvi je poročal tov. Pestotnik iz Kranja o našem idejnem stališču in poudaril, da hočemo naše delo voditi strogo po poti, ki nam jo je začrtal pok. Janez Ev. Krek. Za svoja izvajanja je bil nagradjen z burnim pritrjevanjem. Nato je govoril tov. tajnik Rozman o volitvah delavskih obratnih zaupnikov, kakor tudi o njih važnosti. Tudi njegovo poročilo je bilo zelo zanimivo. Taki sestanki so nam nujno potrebni, ker nam odpirajo najrazličnejše probleme, ki jih mora delavec, ako hoče, da bo uspel pri svojem delu, poznati. — Sklenilo se je, da se bo v nedeljo, dne 19. t. m., vršil skupni sestanek vsega delavstva, na katerem se bodo dala nadaljnja navodila k volitvam obratnih zaupnikov, ki se bodo za naš obrat vršile 25. januarja 1936.

Rudarji

Zagorje. Skupina rudarjev JSZ v Zagorju želi vsem svojim članom in prijateljem srečno in veselo novo leto. Predvsem želi vsem tistim, ki so se kakorkoli žrtvovali za prosep naše organizacije, zlasti za našo »Delavsko Pravico« z inserati itd. Kakor v letošnjem letu, tako želimo tudi v novem letu sodelovanja vseh, ker brez dvoma nas čakajo tudi v bodočem letu težki časi kot so bili zadnja leta, ali še celo težji. Zato bodimo pripravljene, skupni in složni! — Nam pa, dragi tovariši, veljaj geslo: **Svoji k svojim!** Vsak naj bo mož na svojem mestu. Prečitajte našo letoletno »Delavsko Pravico«, in vedeli se boste ravnati. Kdor nas pozna, ga moramo tudi mi poznati! Vemo, da so časi težki, da je treba varčevanja na vseh koncih in krajih, vendar pa imamo ljudi, ki cenijo našo delavsko organizacijo, in to so naše zadruge, obrtniki in tudi trgovci, ki se zavedajo položaja, v katerem danes vsi skupaj živimo! Delavcu zopet dela in za vse bo dovolj jela! Tovariši, iz naše letoletne številke »Delavske Pravice« boste razvideli inserate vseh naših domačih obrtnikov. Zato je naša dolžnost, da posečamo le tiste, ki z nami čutijo. Podprimo predvsem naš domači izdelek. Naj živi tudi v novem letu borba za podvig naše organizacije, kršč. soc. delavstva in delavske pravice!

Huda jama. V nedeljo, 15. decembra ob 11. smo imeli pri Sv. Jederti dobro obiskan sestanek rudarjev, katerega je sklicalo načelstvo II. skupine. Dnevni red je bil: Poročilo o glavni razpravi na TPD v Ljubljani in slučajnosti. Glavni referat naj bi imel načelnik II. skupine g. Pliberšek iz Trbovelj, ki pa je bil zaradi težke bolezni zadržan. Zato je podal celotno poročilo o zgoraj omenjeni razpravi lokalni načelnik tov. Diacci. Šel je od točke do točke ter k vsaki dal podrobno pojasnilo. Tovariši so izvajanjem mirno sledili in končno uvideli, kako težak je položaj delavskega zaupnika in s kakšno težavo si danes rudarsko delavstvo pribori malenkostno drobtinico že itak po zakonih mu pripadajočih pravic. Žalibog živimo v dobi, ko si gotovi gospodje domnevajo, da je izvrševanje zakonskih predpisov dolžnost samo nižjih slojev. Iz težkih preizkušenj, ki jih že celo vrsto let preživlja ubogo rudarsko delavstvo, se mu je začela vračati zavest, da je za proletarijat edino mogoča rešitev v trdno povezani skupnosti delovnih slojev. Zato, dragi tovariši, vsi v strokovno organizacijo, da tako v skupni borbi pokažemo, da smo tudi delavci ljudje in zahtevamo človeka dostojno in vredno življenje. Tovariši, ne obupajmo, upajoč, da pridejo tudi za nas slej ko prej boljši časi, kar pa je seveda odvisno od nas samih. Minulo je staroševo suženjstvo, minulo je srednjeveško graščinsko tlačanstvo, zato upajmo, da bo tudi modernega izrabljanja delovnih sil enkrat konec. Smo tu zato, da delamo, toda naše naporno delo naj se pošteno, ne pa suženjsko plača. Zavedajmo se, da brez borbe ni žrtev in brez žrtev ne zmage.

Trbovlje. Na stalno natolcevanje nekaterih nedevnežev, da člani, organizirani v JSZ, sledijo idejam marksizma, je skupina sklicala sestanek svojih članov in naprosila duhovnega vodjo g. Korbana, da pokaže vse, kar je res slabega in kar bi merilo v delovanju idejno na marksizem. Omenjeni gospod pa je izjavil, da on ne vidi ne eno ne drugo, kar bi v delovanju skupine kršilo krščanska načela in da se člani po svojih močeh trudijo za spodbudo verske poglobitve med delavstvom.

DELAVSKA KULTURA

KNJIŽNICA DELAVSKE ZBORNICE V STEVILKAH

57.071 knjig je izposodila knjižnica Delavske zbornice v Ljubljani v letu 1935. V primeri s prejšnjim letom jih je izposodila 4818 več. Od tega je bilo izposojenih 25.624 slovenskih, 1861 srbohrvatskih, 29.185 nemških in 415 knjig v drugih jezikih, znanstvenih knjig se je izposodilo 5396. Novih članov se je vpisalo 552. Iz tega se vidi, da knjižnica stalno raste. Poleg delavcev jo zlasti obiskujejo intelektualci vseh poklicev in akademska mladina. Da knjižnica zadovolji vedno večje popraševanje, mora stalno nabavljati novosti. V tem je vedno na tekočem. V letu 1935 si je nabavila 1293 novih knjig, največ v decembru (194), najmanj v juliju (51). V celoti ima danes knjižnica okrog 20.000 knjig in nad 7000 vpisanih članov.

Uprava knjižnice želi, da bi bralci redno vračali knjige. S tem bi čitalci sami sebi najbolj koristili, ker bi lažje dobili knjige, na katere morajo včasih toliko časa čakati, ker jih zamudnik ne vrne.

Približno tako se razvija tudi mariborska knjižnica Delavske zbornice, ki je v letu 1935 izposodila 37.400 knjig, to je 2391 več kakor v prejšnjem letu.

Poleg tega je prosvetni odsek Delavske zbornice oskrboval delavske organizacije s skiptičnimi predavanji in jim dajal moralno in materialno podporo.

Skofja Loka. Na željo tovarišev in tovarišic priredi tudi v letošnjem letu skupinski odbor strokovni tečaj, po vzorcu lanskega, vendar s čisto spremenjenim programom. Do sedaj vam moremo sporočiti samo imena predavateljev, ki so prevzeli predavanja za letošnji tečaj. Predavateljji so sledeči: V. Demšar, dr. F. Pokorn, Zlatka Albertova (samo za tovarišice), dr. Ivan Hubad in eno predavanje zastopnika Jugoslov.

Vsak delavec in nameščene

mora v novem letu biti naročnik „Delavske Pravice“ in s tem aktiven član edino prave, borbene in neodvisne delavsko-nameščenske strokovne organizacije

Jugoslov. strokovne zveze

Ta duhovnikova izjava je za članstvo skupine merodajna, ne pa ono, kar govore tisti, ki našega dela ne poznajo ali pa namerno podtikujejo sumničenje. — Predsednik skupine Križnik Filip.

Lesno delavstvo

Rimske toplice. Dolgo se že nismo oglasili v našem listu in marsikdo bo pač mislil, da nam dobro gre in da smo zaspali. Ali moti se, kdor to misli. Cele mesece se je delalo bolj malo, v mesecu decembru pa se je delo sploh ustavilo. Delavstvo se sprašuje, zakaj se je obrat ustavil. Zaradi popravila stroja ne, ker stroj leži v strojnici brez popravila. Mi se zavedamo, kje je krivda. Tu je krivda podjetja, ker take ljudi odpušča, ki so večji pri strojih in poznajo njih lastnosti. G. podjetnik pa poslušaj ljudi, ki se sploh pri stroju ne razumejo in radi tega ima škodo podjetje in delavstvo. Zatorej tovariši in tovarišice, zdaj ko je čas, da se izobrazimo, zdaj na plan in vsi v strokovno organizacijo, ker vidimo, da je ta kapitalizmu trn v peti. Kolikor bolj bomo zavedni, toliko več si bomo priborili, čeprav pravijo podjetniki, da kolikor se bodo delavci upirali, toliko jih bomo pustili

strokovne zveze. — Vsako predavanje bomo v »Delavski Pravici« priobčili v rubriki »Delavska kultura«. Da bo tečaj imel res uspeh, pozivamo vse tovariše in tovarišice, da se ga stalno udeležujejo ter pridno posegajo v debato. Tečaj se bo vršil vsak četrtek ob pol 18. uri v prostorih Ljudske kuhinje. Odbor.

*

Izšel je »Izseljeniški vestnik«, glasilo Rafaelove družbe v Ljubljani. Njegova vsebina in poročila o življenju naših izseljencev so zelo zanimiva. Našim tovarišem toplo priporočamo, da se naj naroče. Naročnina za celo leto znaša Din 12, izhaja enkrat na mesec. Naroča se pri upravi »Izseljeniškega vestnika«, Tyrševa 52, Ljubljana.

MLADINSKA ZVEZA

Na podlagi sklepa ustanovnega občnega zbora MZ so vse krajevne skupine MZ obvezane, da so naročnice publikacij naše »Delavske založbe« (Krekove knjižnice). Vse skupine, ki tega sklepa ne izvajajo, prosimo, da se na knjige čimprej naroče in tako ustvarijo za svoje člane knjižnico.

Celje. Dne 5. januarja je naša skupina uprizorila Drobosnjakovo »Božično igro«. To ljudsko igro, ki jo je izdala založba Ljudski oder, se je najbrže prvič uprizorila pri nas na Slovenskem, zadnjikrat se je igrala pred 29 leti na Koroškem. Veseli smo, da je bila prav delavska organizacija prva, ki je zaigrala in — lahko rečemo — tudi dobro izpeljala to od ljudskega pesnika napisano igro. Igralci kakor zbor pevk, članic Poselske zveze, so se zbrali pred odrom. V prologu se je povedalo, da bomo skupaj peli vse pesmi in da smo danes kakor družina, zbrana okoli jaslic. In res! Vse petje in igranje je bilo pristrčno, prav domače, vsakdo je bil igre vesel! Polna dvorana je z zanimanjem sledila dogajanju na odru, pa tudi tišina je bila vzorna, česar drugokrat pogrešamo. **Da, prav je, da spoznamo vsi skupaj prave vrednote, ki nam jih nudi oder; tega se moramo tesno oprijeti prav vsi!** Kljub temu, da je bilo treba žrtvovati mnogo večerov, imajo igralci ob pravilnem razumevanju gledalstva le svoje zadoščenje! Vendar se pa spomnimo tudi na tem mestu sodelavcev, od prijateljev in prijateljic, do članov in članic, ter se jim zahvaljujemo za trud. Prav posebno g. Slavku Mihelčiču, ki je uspešno vodil petje in igral na harmoniji na dan predstave.

Kranj. V sredo 22. januarja ob 8 zvečer ima naša Mladinska zveza v Delavskem domu sestanek z zanimivim predavanjem.

Kranj. Poročila sta se tov. Cegnar Mirko, predsednik MZ v Kranju, in tov. Minka Debela-kova, ki je tudi vneta in delavna članica MZ in JSZ. Želimo jima v zakonu obilo sreče in blagoslova ter še nadalje zvestobe našemu delavskemu pokretu.

delj stati brez kruha. — Blagoslovljeno novo leto vsem zavednim delavcem!

Poselska zveza

Celje. Delovanje članic Poselske zveze postaja vedno bolj intenzivno. Razveseljivo je posebno to, da se ne ostaja samo pri običajnih predavanjih, kakor se to rado dela pri društvih, temveč da se skrbi tudi za praktično vzgojo članic. Tako imajo v svojem Domu tečaje za nemščino, kuhanje in šivanje. Da pokažejo članice toliko zanimanja za resne in važne predmete, kateri jim morejo le koristiti, je zelo razveseljivo. Seveda pri vsem tem tudi ne zanemarjajo kulturne strani. Imajo svoje redne sestanke ter pevske vaje. Na božično nedeljo so imele božičnico. Velika udeležba ter prisrčen potek sta pričala o življenjski povezanosti Poselske zveze. Služkinjam za novo leto blagoslova, korajže in veselja!

Kosa na kamen. Ona: Noben mož ni tako star, da bi se ne oziral po lepih dekletih. On: In nobena žena ni tako grda, da bi ne mislila, da se moški ozirajo za njo.

Nova naredba o Borzah dela

Dne 28. in 29. decembra 1935 je zboroval v Sarajevu plenum Centralnega odbora za posredovanje dela, da pretrse in sprejme proračune borz dela za leto 1936. Poleg tega je bilo na dnevnem redu vprašanje novih delavskih legitimacij in vprašanje nove uredbe o borzah dela, kakaj minister so socialno politiko je dobil s finančnim zakonom za 1935-36 pooblastilo, da vprašanje podpiranja brezposelnih na novo uredi. Za slovenske delojemalce je v plenumu CO gospod Lovro Jakomin, socialnodemokratski strokovni tajnik. Zaradi važnosti seje pa se je iste udeležil tudi tajnik Delavske zbornice g. Filip Uratnik.

Plenum je bil nemalo presenečen, ko je upravnik Osrednje uprave za posredovanje dela, g. dr. Mario Krmpotič, predložil delegatom od ministra podpisano in torej že uzakonjeno naredbo, ki stopi v veljavo s 1. januarjem 1936. Na le kar se tiče podpiranja, šele s 1. julijem 1936. Na seji je nastala zaradi tega velika burja in je le malo manjkalo, da niso zastopniki delavcev podali kolektivne ostavke. Ti so imeli splošen vtis, da je nova naredba, čeprav razteza podpiranje brezposelnih na 16 tednov, mnogo slabša od prejšnje, dočim je trdil g. dr. Krmpotič, da je nova nedvomno mnogo boljša. Naposled so se zedinili na to, da bodo naredbo pretresali še enkrat marca meseca in da se bo tedaj na podlagi statističnih ugotovitev, ki naj bi jih dale Delavske zbornice, črtalo v naredbi to, kar je slabo.

Naredbe nimamo pri rokah, ker še nismo prejeli »Službenih novic«, v Ljubljani pa kroži en sam izvod, do katerega ne moremo. Kolikor smo ta izvod dobili za kratko dobo na vpogled, bi mogli reči, da je v upravnem oziru ostalo pri starem centralizmu in birokraciji. Dobro pa je to, da se borzam dela omogoča z ustanavljanjem občinskih poverjeništev dalekosežen razvoj, ki bi utegnili postati zadnja faza uvedbe brezposelnega zavarovanja. Zakonodajalec se je tu pokazal dalekovidnim, ker hoče na izkustvih sedanosti in praktičnega življenja graditi v bodočnost.

Po novi uredbi bi imeli pravico do redne podpore le tisti delavci, ki so dosegli v zadnjem letu najmanj 8, odnosno v zadnjih dveh

letih najmanj 12 mesecev članstva bolniškega zavarovanja, računano od dne prijave pri pristojni borzi dela. Taki delavci pa bi bili podpirani celih 16 tednov. Drugi bi imeli do višine 20% proračunskih sredstev pravico do izredne podpore, ki bi se pa dajala v višini in po skali rednih podpor, dočim se za obliko sedanjih izrednih podpor uvaja nov tip tako zvanih trenutnih podpor. Dosedaj je imel pravico do redne podpore že delavec, ki je imel v zadnjem letu 4, odnosno v zadnjih dveh letih 8 mesecev članstva bolniškega zavarovanja. Seveda le do tedenske podpore. Ali je v tem pogledu nova naredba boljša ali slabša? Na to bi nam dale zanimiv odgovor številke ljubljanske borze dela:

V letu 1934 je bilo pri njej redno podpiranih 2390 delavcev. Članstvo bolniškega zavarovanja pa je bilo porazdeljeno takole: 489 delavcev je bilo zavarovanih v zadnjem letu 4—7 mesecev, 355 v zadnjem letu 8—12 mesecev, 261 v zadnjih dveh letih 8—11 mesecev, 1285 v zadnjih dveh letih 12—24 mesecev. Po novi naredbi bi odpadli tisti, ki imajo v zadnjem letu pod 8, odnosno v zadnjih dveh letih pod 12 mesecev članstva, skupaj 770 delavcev, 1620 delavcev pa bi bilo podpiranih skozi 16 tednov.

V letu 1935 je bilo pri njej redno podpiranih 4016 delavcev. Članstvo bolniškega zavarovanja pa je bilo porazdeljeno takole: 1347 delavcev (to leto so bili podpirani tudi sezoni, zato je število tako visoko) je bilo zavarovanih v zadnjem letu 4—7 mesecev, 565 v zadnjem letu 8—11 mesecev, 349 v zadnjih dveh letih 8—11 mesecev, 1755 v zadnjih dveh letih 12—24 mesecev. Po novi naredbi bi odpadli prav isti kot podpiranci iz leta 1934, skupaj 1796 (pretežno sezoni, za katere je predvideno posebno podpiranje), 2370 delavcev pa bi bilo podpiranih celih 16 mesecev. Mnenja smo, da te številke dokazujejo, da je nova naredba mnogo boljša od bivše, ker uvaja za tiste delavce, ki niso stalno izlavljeni od dela, že neko precej izdatno brezposelno zavarovanje. — Meritorno pa bomo mogli povedati svoje mnenje šele, ko bomo v stanu temeljito preštudirati novo naredbo.

Pogajanja s TPD

Dne 3. decembra 1935 se je vršila v palači TPD v Ljubljani daljša razprava o aktualnih delavskih zadevah, ki so bile vložene na rudarsko oblast že v mesecu septembru lanskega leta. Razprave so se udeležili zastopniki vseh strokovnih organizacij, Delavska zbornica, rudarsko glavarstvo in TPD s svojimi zastopniki.

Po debati k posameznim predlogom se je dosegel naslednji sporazum:

1. TPD izjavlja, da bo še naprej upoštevala člen 219 obrtnega zakona in bo izplačevala enotedensko mezdo po storjenih šihth preko sedem dni bolezn in to neomejeno. Izplačalo pa se bo za zamujene delovne dni Herrenschticht, ne pa akordni zaslužek (Geding). Delavec, ki hoče imeti v prvih sedmih dneh bolezn zamujene dneve, pa mora po predpisu § 219, obolenje takoj javiti neposrednemu predpostavljenu in primesti potrdilo skladničnega zdravnika o razlogih in trajanju njegove delovne nesposobnosti.

2. Odškodnina za zamudo šihthov v slučaju smrti v družini ali za uradne pozive, se uredi sledeče:

a) Delavcem, katerim umre bližnji sorodnik, žena, oče, mati, otrok, ne glede na to, ali živijo z njim v skupnem gospodinjstvu ali ne, se izplača en šihth.

b) Onim, katerim umrje brat ali sestra, s katerimi živijo v skupnem gospodinjstvu, se plača en šihth, ako ne živijo z njimi v skupnem gospodinjstvu, pa pol šihtha.

Pod točko a) in b) dovoljeni šihthi, oziroma pol šihtha se izplača, najsi so bili tisti zamujeni ali ne.

c) Ako je kdo uradno in ne iz lastne krivde pozvan k sodišču ali kaki upravni oblasti, dobi

izplačan en šihth, toda le v tem slučaju, ako je šihth res zamudil.

3. Trboveljska premogokopna družba postavi v prejšnjo kategorijo vse one delavce, kateri so bili po odsluženju kadrskega roka sprejeti v delo v nižji kategoriji.

4. Delavstvo ima pravico, da v slučaju, ako ne more doseči zahtevane storitve in temeljne mezde, zahteva uradno preiskavo.

5. Delavcem na separaciji v Zagorju in Hrastniku se prizna pol ure kot odškodnina za dvojno pot na šihth.

6. Delavstvu se ima v smislu kolektivne pogodbe v vsakem slučaju izplačati 20% od bruto zaslužka v gotovini.

7. V zadevi rudniških konzumov se je uredilo tako, da je v bodoče vsakomur na prosto dano, kje si nabavlja življenjske potrebščine.

8. Družba je dala za revno rudarsko decu 20.000 dinarjev.

Daljša debata se je razvila tudi glede dograditve hiš v Trbovljah. Delavci so namreč zahtevali, naj se na pol dograjene hiše dograje. Sedaj je namreč v Trbovljah mnogo stanovanj, ki ne odgovarjajo zdravstvenim predpisom. V tem pogledu so se zastopniki TPD izjavili, da bodo zahtevali kredit, ki je potreben za dograditev teh hiš.

(Zaradi pomanjkanja prostora smo z objavo tega poročila nekoliko pozni. Prizadeti tovariši naj nam to oprostite. Uredništvo.)

Javna zahvala. Podpisani se Jugoslovanski strokovni zvezi javno zahvaljujem za nabranih in poslanih 100 Din podpore.

Polajnar Franc, Češnjica 10, p. Zelezniki.

Kongres delavskih zbornic

V dneh 26. in 27. januarja t. l. se bo v Beogradu vršil VI. kongres delavskih zbornic v Jugoslaviji. Na dnevnem redu bo sledeče: 1. Otvoritev kongresa; 2. brezposelnost, pomoč in zavarovanje v primeru brezposelnosti; 3. delavske mezde — njihova zakonska zaščita; 4. pravica delavskih organizacij in pravica stavke; 5. rezultati dela ankete o zaščiti rudarjev in položaju tekstilnih delavcev.

V dneh od 23. do 25. januarja t. l. pa se bodo vršile ankete in sicer 23. jan. o zaščiti hišnih poslov, 24. januarja o položaju tekstilne industrije v Jugoslaviji in o položaju tekstilnega delavstva, 25. januarja rudarska anketa, katero sklicuje ministristvo za gozdove in rudnike in bo razpravljala o varnosti v rudnikih, o socialnih in pravnih razmerah rudarjev in o rudarskem zavarovanju.

Naše nove postajanke

Krmelj. Po precej dolgih predpripravih smo vendar dobili potrjena pravila in tako mogli sklicati ustanovni občni zbor. Vršil se je v nedeljo, 12. t. m. Udeležba je bila razmeroma zelo dobra, saj se je odzvalo do 100 rudarjev, ki so bili vsi trdno odločeni, da bodo postavili s tem občnim zborom temelj svoji delavski strokovni organizaciji. — Uvodoma je poročal tov. Borštner Alojzij o delu pripravljalnega odbora, nato pa so se izvršile volitve. V odbor so bili izvoljeni sledeči tovariši: Kot predsednik Gorenc Alojzij, podpredsednik Krajsšek Jože, tajnik Borštner Alojzij, blagajnik Lužar Ivan, gospodar Maklič Franc. Namestniki: Rozman Ivan, Bužar Miha, Zrimšek Filip. V nadzorni odbor: Zaman Franc, Zupan Vinko in Kos Albert. Kot organizacijski zaupniki so bili izvoljeni: Gorenc Alojzij, Novak Alojzij, Jankovič Franc, Berjak Jože, Brzin Ignac in Borštner Alojzij. Kot delegati za centralni občni zbor so se določili: Borštner Alojzij, Zupan Vinko in Zrimšek Filip. Kot delegat za strokovni odbor rudarjev in kovinarjev se je določil tov. Kuselj Jože. — Nato je dobil besedo tov. Rozman kot zastopnik centrale, ki je v daljšem govoru orisal važnost in potrebo delavske strokovne organizacije. Veliko prepozno prihaja spoznanje, da je v skupnosti mogoča rešitev delavstva, kajti proti organiziranemu kapitalu posameznik prav nič ne pomeni. Poročal je tudi kratko o strokovnih zadevah in o pokojninskem zavarovanju naših bratovskih skladnic, problemu rudniških nesreč itd. Rudarji so z zanimanjem sledili njegovemu poročilu in ob koncu izrazili željo, naj bi se redno vsak mesec vršil sestanek, na katerega bi prihajali tov. govorniki od drugod, da bi tako krmeljski rudarji počasi vstopili v vrsto aktivnih in borbenih delavcev, ki se bore za svoje pravice. — Po tem poročilu je tov. Borštner ponovno poudaril potrebo po skupnosti in bodrili tovariše, naj vztrajajo na začrtani poti. Tri ure trajajoči občni zbor je nato zaključil s pozivom, da naj vsi krmeljski rudarji gredo na delo in predvsem organizirajo še one tovariše, ki še niso pristopili v organizacijo.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce na sledeče: Množe se primeri, da delodajalci ne prijavijo svojih delavcev v zavarovanje. Ko jih urad pozove k prijavi, opustitev prijave utemeljujejo s trditvijo, da so najeli delavca ali vajenca samo za poskušnjo, ali: da delavec ni izročil delavske knjižice in podobno. Taki izgovori po zakonu o zavarovanju delavcev niso utemeljeni in jih urad ne more uvaževati. Prijavna dolžnost teče takoj od dneva dejanskega nastopa dela brez ozira na to, ali je delavec najet stalno, začasno ali samo za poskušnjo. Delavec mora biti prijavljen najkasneje osmi dan, potem ko je z delom pričel. Vsaka zakasnela ali neresnična prijava more delodajalcu povzročiti visoke izdatke, ako delavec (vajenec) oboli pred prijavo ali v roku 8 dni po zakasneli prijavi. — Urad opozarja delodajalce, da jih more samo pravočasna in pravilna prijava delavcev (vajencev) varovati pred škodo, ki bi jim nastala v slučaju obolenja (nezgode) neprijavljene delavca.

Drobne vesti

Ljubljanski škof dr. Rožman zopet doma. V nedeljo se je vrnil iz Amerike prevz. škof dr. Rožman. Nad tri mesece se je prevzvišeni mudil med slovenskimi rojaki in jih z misijonarjenjem dvigal duhovno in narodno. Obiskal je skoro vse večje in manjše slovenske naselbine in preživel v njihovi sredi marsikako uro v prijetnem in prijateljskem duhu. Bog daj, da bi njegova žrtev, ki jo je doprinesel na tem dolgem potovanju, rodila obilo blagoslova našim zapuščenim rojakom.

Ministri mnogo potujejo. Socialni minister potuje po južni Srbiji, minister za gozdove po vzhodni Srbiji, poštni minister pa potuje po Črni gori. Ministri nadzirajo ustanove svojih resorov in prireajo politične shode. Poljedelski minister potuje po Banatu.

Za organizacijo JRZ v samem Beogradu je sestavljen nov pripravljalni odbor. Pred mesecem je bil izvoljen celoten odbor stranke za področje Beograda, ki ima značaj banovinskega odbora. Za predsednika je bil izvoljen gradbeni minister Bobić, ki pa se je ob enem z drugimi radikali sprl z izvršnim odborom JRZ in šel iz vlade.

Voditelji združene opozicije se posvetujejo o političnem položaju.

Proti akciji za avtonomijo Vojvodine, ki se je začela sumljivo širiti lansko leto, nastopa skupina izobražencev iz Vojvodine. V izjavi pravijo, da bi izvedba »separatističnega« programa pomenila neizbežno nacionalno smrt Vojvodine.

Nova občinska uprava v št. Vidu n. Ljubljano je bila imenovana od banske uprave. Prejšnji občinski odbor je bil razrešen, ker so se ugotovile neke nerednosti.

Občinski odbor v Dobrunjah pri Ljubljani je odstavljen, ker so se ugotovile nerednosti v poslovanju.

Italija pošilja v vzhodno Afriko divizijo za divizijo. Iz južne Tirolske je dezertiralo v Švico in Nemčijo čez 3000 vojnih obveznikov, ki bi morali iti v Afriko.

Prenaseljenost Italije, pravijo, da je upravičeni razlog italijanskih zahtev po Abesiniji. Ta »prenaseljenost« pa izgleda takole: 12.500 veleposestnikov ima 7.000.000 hektarjev zemlje ali 47 odst. celotne obdelane površine, vseh drugih 22.500.000 zemljiških posestnikov pa ima le 8 milijonov hektarjev zemlje.

Angleške vojne ladje, njih 19 po številu, pridejo te dni v Split, kjer bodo ostale dalj časa. Nekaj vojnih brodov bo prišlo tudi v Kotor. Tudi v razna grška pristanišča so priplule večje edince angleškega brodograja. — Kot prvo posledico angleško-francoskega pomorskega sporazuma smatrajo velike manevre francoske vojne mornarice, ki se začne te dni pri otoku Korziki, torej čisto blizu Italije.

V Egiptu zbirajo Angleži zmerom več vojaštva. Prihajajo pehotni polki, motorizirani oddelki in zrakoplovne edince. Mejo med Egiptom in Libijo straži sedaj večkratna žična ograja, na obeh straneh ograje pa številne pehotne in letalske patrole.

»Ob Rusiji si boste razbili glave,« je izjavil predsednik ruske vlade Molotov. Ta izjava gre na račun stalnih nemških in japonskih groženj. Hitler javno zahteva za »prenaseljeno« Nemčijo velike dele Rusije, v prvi vrsti Ukrajino. Japonci se pa boje, da ne bi Kitajska lepega dne postala rdeča republika in da se ne bi zvezala z Rusijo, ker se zlasti vsa kitajska mladina odločno nagiba na rusko stran proti japonskemu imperijalizmu in se ogorčeno obrača tudi proti angleškemu in amerikaliskemu kapitalizmu, ki izmoggavata Kitajsko. Rusija je že parkrat predlagala Japonci, da naj skleneta med seboj nenapadalo pogodbo, a Japonci zmerom odklanjajo.

24 urno protestno stavko so proglasile strokovne organizacije v Argentini in Južni Ameriki v znak solidarnosti z rudarji, ki že dolgo stavkajo, boreč se za svoje upravičene zahteve. Med stavkujočimi, policijo in stavkokozi je prišlo do pri takih prilikah običajnih spopadov. Meščansko časopisje je iz tega napravilo »komunistično revolucijo, ki je trajala le 24 ur«.

Pomorska konferenca v Londonu še ni nič sklenila in je kar gotovo, da tudi ne bo. Japonska zahteva zase popolnoma proste roke v pomorskem oboroževanju in ne pristane na prav nobeno omejitve in da se ji prizna popolna enakopravnost z Anglijo in Združenimi državami.

Čitaj in širi „Del. Pravico“!

Sankcije

Poročila z dežele javljajo, da ustavljajo obrate tudi manjša lesna podjetja. Tako so ustavila svoje obrate skoraj vsa podjetja v Krški dolini. Ta dolina je itak v težkih gospodarskih razmerah tudi takrat, ko je delo na razpolago. Ker so se obrati ustavili, ali pa ker se bodo ustavili (obrat je ustavila tvrdka Pavlin na Straži, Javornik na Dvoru, službo je odpovedal Auersperg v Soteski), bo izbruhnila naravnost beda. Pripravljeni moramo biti pa na to, da bo tem obratom sledila večina ostalih obratov, ki se pečajo z obdelovanjem lesa.

Najbližje vprašanje je: Ali so sankcije same na sebi zlo? Gotovo je, da mora človeštvo, če je treba, doprinesiti za mir tudi žrtve. Kajti take žrtve za mir so neprimerno manjše in služijo veliko lepšim in višjim nalogam, kakor so pa žrtve, ki jih mora doprinesati človeštvo v vojnah. Toda sankcije bi se morale v resnici izvajati tako, kakor je potrebno. Trpečemu delovnemu razredu ne gre v glavo, zakaj se naj ne bi prepovedal v tisto državo, ki zakrivi vojno, uvoz vsega blaga in zakaj se ne bi prisilile članice Zveze narodov, da se pokore sklepom večine. Nikdo ne bo prepričal delavskih množic, da ne bi mogle vesele n. pr. prisiliti Avstrije in Madjarske, da se uklonita sklepom Zveze narodov.

Tudi je dovolj sredstev — finančnega in gospodarskega značaja — da bi se prisililo k sankcijam tudi druge države, ki niso članice Zveze narodov, n. pr. Nemčijo.

Če se bodo sankcije izvajale tako, kakor se sedaj, se Italija lahko zadovoljno smeji. Petrolejski in jekleni trusti ji nemoteno dovažajo dovolj premoža, petroleja, bencina, železa itd. Ostale predmete, n. pr. les, živila, ki jih druge države več ne uvažajo, morejo nemoteno pošiljati v poljubnih količinah Madjarska, Avstrija, Nemčija in druge izvenevropske države.

Kakor vse na svetu, nosijo tudi sankcije na sebi pečat morale sedanje družbe. Navidezno je

proti vojni, v resnici so si pa kapitalistični mogotci razdelili interesno polje, ena plat zalaga Italijo, druga Abesinijo, vrhu tega še države, ki izvršujejo razne manevre. Rezultat tega je: Ljudstva trpijo, velekapital bogato služi.

Zato: Ali naj se sankcije splošno uvedejo in dosledno izvajajo, ali pa splošno ukinejo.

Opozorilo upokojevcem

Glavna bratovska skladnica v Ljubljani, opozarja iz zavarovanja izstopivše rudarje, da naj se glede očuvanja nadej iz pokojninskega zavarovanja strogo ravnajo po predpisih § 50 skladničnih pravil. Priznalnino letnih 20 Din je plačati v predpisanem roku ali pa pravočasno prositi za odlog plačila. V Jugoslaviji bivajočim zamudnikom, ki so v zaočanku s priznalnino za leto 1935 ter v tujini bivajočim rudarjem, ki priznalnino še niso poravnali za območje glavne bratovske skladnice ljubljanske je podaljšan rok za vložitev tozadevne prošnje še do 1. februarja 1936. Kasneje došle prošnje se ne bodo več upoštevale.

Vežna navodila

Od kr. banske uprave v Ljubljani je Delavska zbornica v Ljubljani prejela naslednji dopis in ga poslala vsem strokovnim organizacijam. Ker je dopis važen, ga priobčujemo v celoti:

»Po nalogu ministrstva socialne politike in narodnega zdravja z dne 24. oktobra 1935., Pov. br. 1611, Vas kraljevske banske uprave poziva, da obvestite vse strokovne organizacije, da v primeru stavk vplivajo na delavstvo, naj se primerno obnaša ter naj brez vsakega incidenta zapusti delo in delovni prostor.«

VINIČARJI

Iz centrale. Vse naše člane, posebno odbor-nike skupin, prosimo, da naj oprostite, ako se od strani centrale v zadnjem času ni točno in redno poslovalo. Vzrok je v težkem primeru bolezni v družini glavnega poslujočega člana načelstva. — Blagajnik.

Borba viničarjev se nadaljuje in pravica zmaguje

Ljutomer. V zadnjem tednu je pri tukajšnjem sresnem sodišču zmagal, in sicer pri poskusni obravnavi, viničar Zmabel Jožef proti velevinogradnici dr. Karloti Varda. Kljub temu, da so viničarju gotovi »prijatelji« svetovali, da naj zahtevo po viničarski nagradi opusti, češ da ne bo ničesar dosegel, posebno, ker že eno leto ne služi pri dotični vinogradnici, pa je vendar sodišče viničarju na podlagi zakona priznalo 500 Din nagrade, ki jih je tudi dobil takoj izplačane. Nobeno izgovarjanje ni vinogradnici pomagalo, še manj pa kričanje, da so viničarji že sami komunisti.

Sv. Miklavž pri Ormožu. Dne 23. decembra l. l. sta se pri tukajšnji občini vršili zopet dve viničarski komisiji, in sicer med viničarjem Krajncem Francem in med g. Veseličem, veletrgovcem v Or-

možu. Ker gospod sam ni utegnil priti, je pooblaštil drugega svojega dobrega in pridnega viničarja Rubina Martina, da ga je šel zastopati zoper viničarja-tovariša. Prvi, Krajnc, je baje popoln ničvrednež, kakor so vsi viničarji, ki se predrznejo svoje gospodarje tirati pred viničarske komisije. Do sporazuma ni prišlo, kakor tudi ne pri naslednji komisiji med viničarjem Ivanjšičem Ignacem in vinogradnico Štampar Matildo. V obeh primerih bo še odločalo sodišče.

Svetinje. V naši občini Ivajnkovci so se vršile dne 15. dec. m. l. tri viničarske komisije, od katerih pa je bila le ena takoj ugodno rešena. Viničar Horvat Franc dobi od vinogradnika Babiča Franca iz Gornjega Krapja 800 kg krompirja in 650 Din v gotovini. Pri ostalih dveh komisijah ni prišlo do sporazuma. Zato pa so obsodili podružnico Obrtne banke v Ljutomeru na plačilo 1100 Din v gotovini, go. grofico Irmo Wurmband-Georgevič iz Ormoža pa na plačilo zaslužka 1589 dinarjev.

Vsak zaveden delavec naj nam sedaj v januarju pridobi samo enega novega naročnika za naš neodvisen delavsko-nameščenski strokoven list

»DELAVSKO PRAVICO«!

Nameščenci

Ljubljana. Na drugi redni seji centralnega odbora Strokovne zveze privatnih in trgovskih nameščencev Jugoslavije, ki se je vršila 13. t. m., je odbor sprejel 14 novih članov.

NAMEŠČENEC NAJ BO DELAVEN ČLAN SVOJE STROKOVNE ORGANIZACIJE!

Ko stopi nameščenec ali nameščenska v organizacijo, se gotovo zaveda, da je s tem sprejel do organizacije neke obveznosti, t. j. do skupne koristi vseh v organizaciji včlanjenih, a posredno tudi do neorganiziranih, da tem vsaj z zgledom pokaže, kako in kje se je sploh mogoče udeleževati in delovati za novo pravično človeško družbo. Šele v organizaciji posameznik spozna, kako nujno je potrebno, da

smo vsi strokovno združeni, da skupno branimo to, kar imamo in si priborimo ono, česar še nimamo, a nam po vsej pravici pripada.

Zdi se pa, da je še mnogo onih, ki ne kažejo potrebne zavesti pri delu za prosep organizacije. Pomisliti je treba, da je nameščenec najtežje organizirati, ker jih je malokje večje število skupaj v službi. Zaradi tega je pa posameznik še bolj dolžan delovati v svoji okolici, predvsem pri znancih, da jih pridobi za vsem potrebno skupnost.

Nameščenec, čas je pa tudi, da spoznaš, da te ne more voditi kak delodajalski »nameščenec«, ampak iz svoje srede si izberi voditelje in jim zaupaj. Nameščenci, organizirani v »Strokovni zvezi privatnih in trgovskih nameščencev«, smo to že davno spoznali.

Kranjski marksisti proti delavski skupnosti

Dan za dnem beremo v marksističnem časopisu lepe besede o enotni delavski fronti, o skupnem nastopu proti reakciji kapitala in o razbijalnih delavski enotnosti, nemarksističnih strokovnih organizacijah.

Tudi pri nas v Kranju smo spoznali veliko škodljivost medsebojne delavske borbe, od katere je imel korist le kapital. Odbor JSZ je v letu 1935, o tem razpravljal na svoji seji in sklenil, da povabi marksiste in nacionalce k sodelovanju na strokovnem polju, kar bi se izvedlo z ustanovitvijo skupnega medstrokovnega sveta.

Poslali smo Splošni delavski strokovni zvezi in Narodni strokovni zvezi v Kranju sledeče povabilo:

»Kranjsko delavstvo se nahaja v vedno težjem položaju. Dan za dnem postaja položaj brezupnejši in z vsakim dnem je delavstvo hujše udarjeno. Temu je poleg drugega krivo v veliki meri delavstvo samo, ker je vodilo svoj boj za obstanek nesmotrno in v različnih smereh, tako da so se delavske sile pogosto med seboj križale in celo ubijale. Rešitev kranjskega kakor sploh vsega delavstva je v enotni strokovni fronti vsega delavstva oz. njegovih predstavnic — strokovnih organizacij. — V zavesti tega dejstva in v prepričanju, da imajo vse strokovne organizacije najboljšo voljo, preprečiti nesrečo delavstva, je odbor Jugoslovanske strokovne zveze sklenil povabiti tovariške strokovne organizacije k skupnemu sodelovanju na strokovnem polju. To bi se moglo izvesti s tem, da Jugoslovanska strokovna zveza, Splošna delavska strokovna zveza in Narodna strokovna zveza postavijo skupen strokovni svet, ki bi sklepal in delal načrte predvsem za organiziranje kranjskega delavstva, za pokrenitev uspešnih medzidnih bojev in postavitve kolektivnih pogodb v kranjskih tekstilnih tovarnah. — Če vaš odbor na ta naš predlog v načelu pristane, vabimo od vsake organizacije merodajne funkcionarje na medstrokovni tovariški sestanek v torek, 28. maja ob 9 zvečer v gostilni na Bekselnju. Vsekakor pa nam prej sporočite svoj odgovor, v katerem pričakujemo, da bo zaradi vaše delavske zavednosti in najboljše volje za izboljšanje delavskega položaja gotovo pozitiven.«

Na to naše povabilo nam marksisti niso poslali nikakega odgovora. Odgovorila je samo Narodna strokovna zveza, da z našim predlogom popolnoma soglašajo.

Na sestanek so prišli poleg zastopnikov JSZ samo še odposlanci NSZ, dočim od marksistov ni bilo nobenega. Zaradi tega je JSZ v Kranju poslala marksistom sledeče ponovno povabilo:

»Ker se iz nepojasnjenih vzrokov niste po svojih zastopnikih udeležili medstrokovne konference v svrhu ustanovitve strokovnega sveta, vas prosimo, da nam izvolite navesti vzroke, ki so vas odvrgli od tega tako potrebnega sodelovanja za izboljšanje položaja kranjskega delavstva. Obenem vas vabimo na ponovni sestanek v četrtek, na Vnebohod, 30. maja ob 8 zvečer v gostilni na Bekselnju, da eventuelne zapreke medsebojno pojasnimo in po možnosti odstranimo, kar nikomur, ki ima pred očmi in na vesti le korist delavstva, ne bo pretežko. Delavske organizacije se morajo zavedati, da s svojim nedelavskim mišljenjem lahko zakrivijo propast in tudi maščevanje delavstva. Storitvi moramo prav vse, da preprečimo nesrečo delavstva, četudi je za to treba včasih zapostaviti osebne ali podobne vzroke.«

Sele na ta ponovni poziv so se marksisti odzvali in prišli na dogovorjeni sestanek, na katerega smo mi poslali štiri zastopnike-funkcionarje, rdeči sedem, plavi pa tri. V razgovorih so marksisti končno v načelu priznali, da je taka enotna fronta vseh delavskih organizacij v Kranju potrebna, zaradi končne odločitve pa so si izgovorili pridržek, da se bodo o zadevi poprej posvetovali s svojo centralo, ki bo o tem končno javno odločevala. Tako se je torej ta sestanek končal brez pozitivnega uspeha. Dogovorili smo se, da bo prihodnji odločitveni sestanek sklical g. Kerč, voditelj kranjskih marksistov, v toku enega tedna, ker bo v tem času po njegovem mnenju že dobil odgovor od centrale SDSZ.

Ko je potekel dogovorjeni rok za sestanek, smo dobili od marksistov pismo, v katerem izjavljajo, da se sestanka ne morejo udeležiti, ker so preobremenjeni s pripravami na kongres SDSZ in ker še niso dobili nobenega obvestila ali pooblastila od svoje centrale, »da bi se lahko priključili kakšnemu strokovnemu svetu«. K temu so pridali tolažilno izjavo, da so v primeru kakega sklepanja kolektivne pogodbe vedno na razpolago. Ko se je kongres

SDSZ končal, je JSZ še enkrat pismeno poskušala pripraviti socialne demokrate, da se udeležijo ponovnih razgovorov, da pride tako končno do uresničenja strokovnega sveta, ki je življenjskega pomena za kranjsko delavstvo. Vendar pa se tem ni zdelo vredno odgovoriti. Kljub temu pa, da nam niso odgovorili, so začeli zahrbtno propagando proti drugim strokovnim organizacijam ter smešili zamisel strokovnega sveta. Sele iz takih posameznih slučajev smo uvideli, da je ta prepotrebna in rešivna pot, ki smo jo z velikim trudom pripravljali, zaradi zadržanja in omalovaževanja marksistov padla v vodo.

Kranjsko delavstvo je razbito v več podjetjih, okoli deset. V vseh teh podjetjih imajo posamezne organizacije svoje člane. Ker opazamo v nekaterih podjetjih skrajno reakcionarnost proti delavstvu, je tu treba odločnega odpora vsega delavstva, ako moremo pričakovati kakega zboljšanja. Posamezna organizacija, naj si bo katerakoli, nikakor ne bo mogla doseči pomembnejših uspehov. Na medstrokovnem sestanku smo poudarjali neizogibno potrebo strokovnega sveta, predočevali smo socialnim demokratom črno bodočnost kranjskega delavstva, če bo sedanje stanje šlo v svojem razvoju naprej. Opozarjali smo jih, da bodo čez nekaj let vsi tisoči kranjskega delavstva postali žrtve pomanjkanja in da moramo združiti vse po-

zitivne delavske sile, da to nesrečo preprečimo. Kljub temu, da so sodruzi priznali resničnost navedenih dejstev, so se izrekli — seveda pod vplivom svoje centrale — proti strokovnemu svetu, proti rešitvi delavstva, in tako pokazali, da jim ni mar pozitivno delo za delavstvo, ampak da jim je bolj všeč ribarjenje v kalnem in korist svojih generalov in seveda tudi koristi kapitala, ki bo imel lahko delo z razbito delavsko množico, namesto da bi v borbi za kruh stalo delavstvo enotno, pa če tudi različnega svetovnega naziranja.

Gotovo je kranjski kapital lahko vesel kranjskih marksistov, ki mu s svojim nedelavskim mišljenjem in delovanjem krepko utirajo pot k še hujšemu zasluževanju delavstva. O tem nas prepričujejo tudi izjave šefov raznih tovarn, da so imeli prej, dokler so imeli opraviti z drugimi organizacijami, vedno »najlepši mir in red« v svojih podjetjih, od kar so se pa vgnezdili v tovarne beli, so vedno kake sitnosti in nered, s čemer seveda oni označujejo porast delavske zavednosti in odpor proti krivicam.

Kranjskemu delavstvu in vsej javnosti pa moramo zaradi tega izjaviti:

Enotno delavsko fronto rušijo marksisti in ne krščanski strokovničarji, kakor so oni doslej vedno demagoško poudarjali. Zaradi tega so oni tudi odgovorni za vso bedo in nesrečo delavstva, ki bi jo sicer za enotno delavsko borbo mogli preprečiti. Taka organizacija ni vredna delavskega imena in zato ne zasluži delavskega zaupanja, ampak prav tako borbo kot kapital. Toda tudi brez nje bo delavska pravica zmagala, za kar se bo odslej s podvojeno silo borila JSZ.

Volitve delavskih zaupnikov

Priloge za volitve obratnih zaupnikov so v večini podjetij v polnem teku. Ponekod so se že izvršile. V splošnem se podjetniki ne vtikajo v volitve. Ponekod pa hočejo vplivati na to, da bi se volitve sploh ne izvršile ali pa, da bi se kar po domače pod njihovim vodstvom in da bi delavstvo pristalo na take zaupnike, kakor žele podjetniki. Njihovi valpti pa hočejo vrhu tega delavstvo begati, češ če boste drugače volili, kakor želi podjetnik, gorje vam!

Vse delavstvo opozarjamo, da se naj nikar ne pustijo begati. Razumljivo je, da skušajo zaigrani podjetniki doseči, da bi se institucija obratnih zaupnikov ali sploh ne uveljavila ali pa tako, da bi bila delavstvu v škodo. Kajti če niso obratni zaupniki zavedni in nepodkupljivi delavci, je bo-

lje, da jih ni. Tudi na to opozarjamo delavstvo, da bodo dobri zaupniki le v podjetjih, kjer je delavska strokovna organizacija. Le ta more dati dobre obratne zaupnike in jim dajati zadostno oporo v njihovi težavni nalogi. Tam, kjer so organizacije, naj gre delavstvo neustrašeno na volitve. Volitve so popolnoma tajne, nobeden ne ve, kako kdo voli, v volilnem lokalu se po zakonu ne sme muditi niti delodajalec niti njegov zastopnik. Kajti to so izključno delavske volitve. Torej je neupravičen strah, da bi podjetnik mogel vedeti, kako je ta ali oni delavec oziroma delavka volila.

Če je pa kje nevarnost, da bi se delale od strani podjetja ovire ali da bi se hotelo na delavstvo vplivati na nedovoljen način, zahtevajte, da prisostvuje volitvam zastopnik Delavske zbornice.

Kje je vzrok?

V zadnjem času se mnogi naši listi vprašujejo, kako je mogoče, da je število v krščanskih strokovnih organizacijah včlanjenega delavstva pri nas v Jugoslaviji tako majhno.

Mi krščanski strokovničarji se pa temu prav nič ne čudimo. Če pogledamo zgodovino krščanskega delavskega gibanja pri nas, vidimo, kako je naša politična javnost smatrala delavstvo le kot zelo pripravno eksploatacijsko sredstvo za doseg svojih političnih ciljev in kako malo razumevanja je bilo deležno delavstvo v svojem boju za socialne pravice. Že s prvih početkov krščansko-socialističnega gibanja pa do danes se mora delavstvo boriti za demokratična načela tako v politiki kakor v gospodarstvu in zaradi tega je moralo prenašati vsakovrstna zapostavljanja in šikane. Delavsko gibanje ni v naši javnosti našlo nikake opore in podpore, ampak same ovire in zapostavljanje. Krščansko delavstvo je že davno spoznalo, da je njegova naloga vse višja kakor biti samo orodje politični stranki in je temu dosledno usmerilo svoje delovanje. Spoznalo je, da se ne sme pustiti izrabljati za politične interese posameznih ljudi ali strank, ampak se mora posvetiti v prvi vrsti boju za gospodarsko in socialno izboljšanje položaja delovnega ljudstva. Če tako zaradi ovir in velikega nasprotovanja krščanskega delavskega gibanja ni moglo obseči vsega našega delavstva, ni to krivda delavstva ali delavske organizacije, ampak povsem drugje, namreč pri naši politični javnosti, ki je sindi-

kalno delavsko gibanje gledala popolnoma s političnimi očmi in njegovo socialno in gospodarsko politično udejstvovanje smatrala kot nevarno ali nasprotno svojim političnim interesom. Tu je vzrok, da naše krščansko delavsko gibanje ni moglo doseči najširšega obsega, škodo od tega je pa zato imelo v prvi vrsti delavstvo, obenem pa tudi vse slovensko narodno gospodarstvo, dočim so si koristili delile razne socialnodemokratske frakcije in velekapital.

V zadnjem času objavljajo razni listi statistiko krščanskih sindikatov iz l. 1934 ali še od prej, kjer navajajo za Jugoslovansko strokovno zvezo kot edino članico krščanske strokovne internacionale v Jugoslaviji število organiziranega članstva 3529. V pouk in tolažbo tem listom moramo poleg gornjih pojasnil dodati še to, da je v zadnjih letih ta številka že skoraj podvojena, kar je znak: 1. da se je delavstvo začelo zavedati pravega poslanstva svojega krščanskega delavskega pokreta, in 2. da se je začelo osvobajati spon, ki so ga oklepale v preteklih letih, in tako svoje delo usmerilo v trdo strokovno borbo, kar je v zadnjem času JSZ dokazala bolj kakor katerakoli druga strokovna organizacija.

Krščansko delavstvo je trdno odločeno, da poslej ne bo služnjevalo več ne kapitalu in tudi ne političnim interesom katerakoli frakcije, ampak bo uveljavilo svoj stan tako v gospodarstvu kakor v javnem življenju. Ft.

Delo protituberkulozne zveze

V nedeljo, 17. dec. se je vršil občni zbor Protituberkulozne zveze, ki je pokazal, da se je v zadnjih letih delo protituberkuloznih lig zelo razširilo ter da gre v svojem delu za jasni načrti. Predvsem je razvidno iz poročil, da hoče protituberkulozno gibanje biti stalen opozarjalec državnih oblasti na vse potrebe, ki jih postavlja na državno zahtevo po smotrenem zdravstvenem skrbstvu za jetične in po jetiki ogrožene. Je namreč v protituberkuloznem gibanju potrebno poudariti to, da ni dovolj poskrbeti za zdravljenje obolenih, temveč istotako nujno potrebno, pa izdatno cenejše, skrbeti za to, da se vsi ogroženi, predvsem pa mladina, očuvajo pred obolenjem.

Protituberkulozna liga smotreno deluje na to, da se osnuje v Sloveniji zadostno število protituberkuloznih dispanzerjev, ki so osnovna celica za smotreno protituberkulozno delo. Ta program zadostnega števila dispanzerjev upa dokončati liga v dveh do treh letih. Osem dispanzerjev doslej že uspešno posluje. Vse vodijo strokovno izveščani zdravniki.

Poleg dispanzerjev pa je kričeča potreba po sezidanju nove bolnice za tuberkulozo v Ljubljani in po ustanovitvi posebnih oddelkov pri vseh ostalih bolnicah v Sloveniji. Liga sama tega ne bo mogla storiti, pač pa stalno dela na to, da opozarja ter zahteva vse te pereče potrebe.

Iz poročil je razvidno, da deluje po deželi 32 krajevnih protituberkuloznih lig. Potrebno bi bilo ustanoviti take lige še v nekaterih večjih krajih. Liga izdaja tudi svoje glasilo »Delo proti tuberkulozi«, ki v poljubni obliki piše o vseh važnejših vprašanjih iz borbe proti jetiki.

Posebej zanimivo in poučno je bilo poročilo o delovanju doslej ustanovljenih protituberkuloznih dispanzerjev, ki ga je podal referent dr. R. Neubauer z Golnika. O tem delovanju dispanzerjev bomo še posebej poročali. Glavni program dela in zahtev, ki jih hoče uveljaviti Protituberkulozna zveza, pa je razviden iz resolucije, ki je bila sprejeta na občnem zboru in ki hoče opozoriti tako državne oblasti kakor tudi vso ostalo javnost na važnost protituberkulozne borbe. Sprejeta je bila na občnem zboru sledeča resolucija:

Brez moralne in materialne pomoči države in banovine v borbi proti tuberkulozi ne more Narodna PTL v Ljubljani izvrševati stavljenih si plemenitih nalog. Zato si dovoljujemo kr. bansko upravo prositi, da pri sestavi proračuna za leto 1936—37 upošteva sledeče potrebe, ki naj dobe realen izraz v proračunu:

1. Podpora za zdravljenje siromašnih jetičnih bolnikov.
2. Subvencija zdravilišča Golnik v svrhu znižanja oskrbnine. Golnik mora postati ljudsko zdravilišče z oskrbnino, ki ne bi smela biti višja od oskrbnine v bolnicah. Danes je zdravilišče dostopno le premožnim slojem.
3. Podpora Narodni PTL, kot predstavnici zasebnega protituberkuloznega skrbstva.
4. Podpora za otvoritev gozdne šole in obdanišča v Ljubljani.
5. Kredit za nastavev dveh skrbstvenih sester v protituberkuloznih dispanzerjih.
6. Kredit za nastavev zdravnika-ftizeologa za strokovno vodstvo in nadzorov protituberkuloznih dispanzerjev.
7. Nastavev zdravnika-ftizeologa v mariborski bolnici. Ako pa kr. banska uprava ne bo mogla upoštevati vseh gornjih potreb pod 1. do 7., jo naprošamo, da vstavi v proračun za leto 1936. vsaj znesek 500.000 Din za podporo protituberkuloznega gibanja v dravski banovini.

Da more po načrtu izvajano delo za pobijanje jetike roditi res lepe uspehe, je dokazano že z delom protituberkuloznih lig po drugih državah. Povsod se je umrljivost za jetiko občutno zmanjšala. Pri nas je še vedno na prvem mestu. Nasprotno pa je na Češko-slovaškem ravno po delovanju protitub. lig padla na četrto mesto. Letno se je znižalo število smrtnih slučajev za 6000. Če bo tudi pri nas javnost uvidela potrebo tega gibanja, potem bodo tudi državne oblasti morale biti uvidnejše in tudi pri nas nam bo zagotovljen uspeh. Delavstvo ima vsekako nalogo, da v tem gibanju pred ostalo javnostjo stoji na prvem mestu.

Novo delo o Kreku

Slovenci že imamo nekaj Krekovih življenjepisov, njegova dela pa je izdala Mohorjeva družba v Krekovih zbranih spisih. Književna založba »Hram« pa je pred kratkim izdala nov Krekov življenjepis, ki ga je spisal Ruda Jurčec. Ta življenjepis nam je v mnogočem odprl povsem nove poglede na Krekovo delo. Pisatelj je dober del knjige posvetil zlasti evropskim in slovenskim političnim prilikam, ki so v veliki meri vplivale na smeri Krekovega dela. Izčrpno nam prikazuje zlasti politično udejstvovanje katolicinov v Franciji, Nemčiji ter v tej vzročni zvezi tudi pri nas v Sloveniji. Zlasti poučna za nas so poglavja o Krekovi vlogi pri ustanovitvi in delovanju krščansko-socialističnega gibanja. V tem pogledu je Jurčec zaoral ledino med Krekovimi življenjepisci, zakaj tega vprašanja doslej še nikdo ni izčrpno obdelal. Krščanski socialisti so že v takratnem katoliškem političnem gibanju predstavljali najbolj demokratičen element, zaradi česar so nastopila vedno huda trenja med takratnimi voditelji katoliške stranke. Delavski element v katoliški stranki se pa zaradi različnih vzrokov in nasprotij ni mogel

odločno uveljaviti ter je bil sčasoma izrinjen od soodločevanja v stranki. Jurčec je podrobno obdelal tudi Krekov »Socialni načrt delovnih stanov«, ki je predstavljal delovni program socialnega in političnega udejstvovanja in sodelovanja slovenskega delavskega, kmečkega in obrtnega stanu. Poleg teh socialnopolitičnih razmer je Jurčec obdelal tudi Krekovo delo na drugih področjih, tako na združnem, prosvetnem in narodnopolitičnem polju, zlasti njegove odnose do jugoslovanstva, obenem pa se mu je dobro posrečilo prikazati Krekovo osebnost, na katero je večina njegovih biografov pozabila. — Knjiga, ki je izšla vprav za 70 letnico Krekovega rojstva, je za nas važna pridobitev, posebno pa je ne bodo mogli pogrešati naši pokretaši po deželi ter delavci v naših krščansko-socialističnih organizacijah.

Knjiga Ruda Jurčec: »Krek« obsega 170 strani. Našim članom priporočamo, da jo naroče pri »Delavski založbi« v Delavski zbornici v Ljubljani, kjer jo dobe po zelo ugodnih pogojih. Brez te knjige ne sme biti nobena naša skupina in noben zaveden krščanski socialist.

Pravilnik

posmrtnskega fonda članov Jugoslov. strokovne zveze — skupine v Trziču.

Trzič. Ta pravilnik je sestavilo vodstvo posmrtnskega fonda, izvoljeno na letošnjem občnem zboru. Pravilnik stopi v veljavo s 1. januarjem 1936. Kdor hoče pristopiti kot član v času do občnega zbora, plača znižano pristopnino, in sicer člani v starosti do 35 let 2 Din, od 35 let dalje pa 5 Din. Apiliramo, da vsi pristopite kot člani tega fonda, ker bo to le vsakemu posamezniku v korist. — Odbor.

Člane bodo nabirali in pobirali prispevke sledeči: Za predilnico: Mežek Jože in Novak Marija; Za papirnico: Jakopič Fr.; za Runo: Zupec Jože; za Peko: Oman Franc; za kovače: Košir Rajko, ter tudi vsi ostali odborniki in zaupniki skupine.

§ 1. Posmrtni fond je uveden glasom sklepa rednega občnega zbora v letu 1935 ter skupinskih pravil § 3., točka 6, ima namen dati gmočno podporo svojem v slučaju smrti člana.

§ 2. Član lahko postane samo redni član skupine, ki se s pristopnico zaveže, da bo točno izpolnjeval vse obveznosti.

§ 3. Pri vpisu plača vsak član pristopnino, in sicer: do 30. leta starosti 2 Din, od 30.—45. leta 5 Din, od 45.—50. leta 10 Din, in naprej 15 Din.

§ 4. V slučaju smrti člana se pobere od vseh članov prispevek po 2 Din.

§ 5. Najbližji svojci umrlega člana dobe takoj ob smrti podporo za pogrebne stroške, in sicer tolikokrat po 2 Din, kolikor je v tistem času vpisanih članov.

§ 6. Za upravne stroške in rezervno vsoto se otegne od izplačila, in sicer: ako je bil umrl član 1—5 let 10%, 5—15 let 5%, od 15 let dalje pa 1%.

§ 7. Članstvo preneha: s prenehanjem članstva pri JSZ ali s prostovoljnim izstopom, ki se mora javiti, ko se plača zadnji prispevek. O nadaljevanju članstva v slučaju brezposelnosti, starosti in onemoglosti odloča odbor za vsak slučaj posebej.

§ 8. Z rezervnim kapitalom se v slučaju več smrtnih primerov naenkrat izplača za kak slučaj po uvidevnosti in odločitvi vodstva.

§ 9. Na občnem zboru skupine se na željo članstva izvoli poseben odbor, v nasprotnem slučaju ga sestavi odbor skupine. Naloga tega odbora je, da skrbi za točno izvrševanje točk tega pravilnika, da vodi v redu blagajniško knjigo in točen imenik članstva. V tem odboru naj bodo člani vseh obratov, da tako lažje poberejo prispevke v slučaju smrti.

§ 10. V slučaju prenehanja skupine JSZ se fond nadaljuje ter se v tem slučaju narede odgovarjajoča pravila.

Tiskana beseda obvlada danes javno mnenje. Da bo delavstvo imelo na to javno mnenje čim večji vpliv, je treba da vsi širimo naš delavski tisk, našo »DELAVSKA PRAVICA«!

To in ono

Sostro. Pretekli leden je »Slovenec« prošil za pojasnilo o stališču krščanskih socialistov v Sostrem pri Ljubljani v primeru občinskih volitev in sicer, če je pri tem našem sklepu, da nastopimo pri skupni fronti, soudeležena Jugoslovska strokovna zveza, ali pa je bil sklep izvršen brez vednosti JSZ. Na to izjavljamo, da pri nas sploh ni skupine Jugoslovske strokovne zveze, pač pa v D. M. v Polju. Delavci pa smatramo, da je danes že toliko državljske svobode, da se lahko napram politiki v občini, ki je za delavstvo silno važna, svobodno opredeli, kakor ve, da je za delavsko zaščito potrebno. Saj so pred časom naši tovariši iz D. M. v Polju nastopili celo samostojno in dobili tudi svojega župana. Bodite brez skrbi, pri nas se bomo krščanski delavci uveljavili tako, kot je potrebno in delovali tudi tako, kot nam vleva naša krščanska delavska zavest. Mi smo krščanski delavci in bomo kot delavci in kot kristjani delali povsod delavstvu v korist.

Božični »Gorenjec«, ki izhaja v Kranju, je našim čevljarjem poklonil sledeče darilo: »Batova reklama je danes prvič v našem listu. Morda se bodo nekateri čudili in celo zgrazali nad ... Dve leti naš list ni prinašal Batove reklame. Naši čevljarji in domača čevljarstva industrija je dajala le malenkostno reklamo. Ko smo pa pred kratkim ponudili tovarni Peko v Trziču svojo reklamo, jo je ista odklonila. Če naša čevljarstva industrija ne smatra potrebno, da v našem listu inserira, potem tudi mi nimamo povoda, da bi odklanjali Batovo reklamo. — »Delavska Pravica« bo kmalu edini list, ki se ne da kupovati od velekapitala. Sicer pa: lepa načelnost in bojevitost za pravice malega človeka — če kdo od tega pričakuje le denarcev, pa naj si bo to od te ali druge strani. Po delih — ne po besedah — bodo delovni ljudje spoznali svoje prijatelje in sovražnike.

Soc.-gospodarske zanimivosti

V našo državo se letno uvozi nad 1000 vagonov rotacijskega papirja (časopisnega). Vzrok je v tem, ker imamo na to vrsto papirja najnižjo carino izmed vseh evropskih držav. Tako ima na vsakih 100 kg rotacijskega papirja, ki se uvozi v Švico, carine 220 Din, ČSR 143 Din, Avstrija 75 dinarjev, Italija 87 Din, Romunija 323 Din, Poljska 95 Din, Nemčija 175 Din, Jugoslavija pa samo 11 Din. Trdi se tudi, da je naš papir po kvaliteti slabši od uvoženega.

Za blago, katerega smo izvozili v razne sosedne države, nam le-te dolgujejo 515.949.000 Din. Največ nam je dolžna Nemčija in to celih 315 milj. 400.000 Din, nato Italija 147.000.000 Din, Bolgarija 635.000 Din, Turčija 509.000 Din, Romunija 2 milj. 845.000 Din, Španija 4.560.000 Din in Grčija 45 milijonov Din. (»Industrijski pregled«.)

Kranjska industrijska družba je na svojem rednem letnem zasedanju (9. nov. t. l.) povišala delniško glavnicu od 45 na 100 milj. Din.